

Aika 29.5.2010 kello 9.40 – 16.40

Paikka Tampere-talo

Osallistujat Liittokokoukseen osallistui 134 äänivaltaista edustajaa.

Lisäksi kokoukseen osallistui Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n liittohallituksen jäseniä ja työntekijöitä, jäsenyhdistysten äänivaltaa vailla olevia edustajia sekä Kehitysvammaisten Palvelusäätiön edustajia.

Kokousvirkaillijat

Puheenjohtajat

Jyrki Pinomaa
(kohdat 1-2)

Päivi Nykänen
(kohdat 3-9)

Timo Lahtinen
(kohdat 10-19)

Päivi Aalto-Rauhala
(kohdat 20-29)

Sihteerit

Mari Saarela

Sirkka Sivula

Käsitellyt asiat 1 – 29

Pöytäkirjan tarkastus Olemme tarkastaneet pöytäkirjan ja todenneet sen kokouksen kulkua vastaavaksi.

Merja Humalamäki

Ritva Silvennoinen

1 KOKOUKSEN AVAUS

Tukiliiton puheenjohtaja Jyrki Pinomaa avasi liittokokouksen 2010.

2 KOKOUKSEN JÄRJESTÄYTYMINEN

Esitys Liittokokous valitsee kokoukselle

- kolme puheenjohtajaa
- sihteereiksi Sirkka Sivulan ja Mari Saarelan
- virallisten kokousedustajien keskuudesta kaksi (2)
pöytäkirjantarkastajaa
- virallisten kokousedustajien keskuudesta viisi (5)
ääntenlaskijaa, jotka muodostavat tarvittaessa vaalivaliokunnan.

Päätös Kokouksen puheenjohtajiksi valittiin Päivi Aalto-Rauhala, Timo Lahtinen ja Päivi Nykänen sekä sihteereiksi Mari Saarela ja Sirkka Sivula.

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Merja Humalamäki ja Ritva Silvennoinen.

Ääntenlaskijoiksi valittiin Kristiina Arpula, Leila Mäkelä, Mauri J. Niemi, Hanna Orell ja Seppo Vainio.

Puheenjohtajaksi vaihtui Päivi Nykänen

3 KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Esittely Sääntöjen mukaan kokouskutsu on lähetettävä vähintään kolmekymmentä vuorokautta ennen kokousta kullekin Tukiliiton jäsenelle postitetulla kirjeellä.

Liittokokouksen virallinen kokouskutsu on postitettu yhdistyksille 16.4.2010.

Jäsenyhdistyksellä on oikeus lähettää liittokokoukseen yksi (1) äänivaltainen edustaja kutakin alkavaa sataa (100) suoraa henkilöjäsentä kohti ja yksi (1) äänivaltainen edustaja kutakin alkavaa tuhatta (1000) alueellisen jäsenyhdistyksen (=tukipiiri) jäsenyhdistyksiin kuuluvaa henkilöjäsentä kohti.

Henkilöjäsenten lukumäärä määräytyy liittokokousvuoden ensimmäisen päivän mukaan. Kukaan liittokokousedustaja saa edustaa vain yhtä yhdistystä ja kullakin edustajalla on yksi (1) ääni.

Liittokokoukseen lähetettävien edustajien enimmäismäärän määrittävä henkilöjäsenten lukumäärä on kokousvuoden ensimmäisen päivän jäsenmäärä.

Esityslistan liitteenä on luettelo jäsenyhdistyksistä.

Kokousedustajien valtakirjojen tarkastus suoritetaan ennen kokouksen alkua.

Esitys Liittokokous toteaa kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi. Todetaan suoritettujen valtakirjojen tarkastuksen perusteella kokousedustajien määrä sekä käytettävissä oleva äänimäärä.

Päätös Liittokokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Kokousedustajia ja käytettävissä olevia ääniä oli 131 kumpaakin.

4 PUHE- JA LÄSNÄOLO-OIKEUS

Esitys Liittokokous sallii puhe- ja läsnäolo-oikeuden kaikille kokouksen osanottajille.

Päätös Liittokokous myönsi puhe- ja läsnäolo-oikeuden kaikille kokouksen osanottajille.

5 MENETTELYTAPAVALIOKUNNAN VALITSEMINEN

Esitys Liittokokous valitsee viisijäsenisen menettelytapavaliokunnan.

Menettelytapavaliokuntaan valitaan:

Nimi	Tukipiirin toiminta-alue
Sirpa-Riitta Kuusisto	Satakunnan Tukipiiri
Esko Käki	Kymen Tukipiiri
Minna Lintulahti	Popoke Tukipiiri
Mari Lukkari	Lapin Tukipiiri
Kari Viitapohja	Uudenmaan Tukipiiri

Päätös Esitys hyväksyttiin.

6 KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

Esitys Liittokokous hyväksyy esityslistan ja kokousedustajille annetut menettelyohjeet kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

7 VUODEN 2009 VUOSIKERTOMUS

Esittely Liittohallituksen esitys vuosikertomukseksi vuodelta 2009 on esityslistan liitteenä.

Esitys Liittokokous hyväksyy vuosikertomuksen liitteineen vuodelta 2009.

Päätös Päätettiin hyväksyä vuosikertomus liitteineen vuodelta 2009 siten, että yhteistyöryhmiin lisätään Me Itse yhteistyöryhmä, jonka jäseninä ovat olleet Raimo Haapakoski, Merja Hakala, Olli-Pekka Haverinen, Tommi Kivimäki, Markku Niemelä ja Ulla Topi.

8 TILINPÄÄTÖS JA TILINTARKASTAJIEN LAUSUNTO VUODELTA 2009

Esittely Vuosikertomuksen sivuilla 31-36 on esitetty liiton tilinpäätös ja tilintarkastajien lausunto. Liittohallitus esittää tilinpäätöksen vuodelta 2009 liittokokouksen hyväksyttäväksi.

Esitys Liittohallitus ehdottaa, että liittokokous vahvistaa tilinpäätöksen vuodelta 2009 ja merkitsee tiedoksi tilintarkastajien lausunnon vuodelta 2009.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

9 VASTUUVAPAUDEN MYÖNTÄMINEN

Esitys Liittokokous päättää vastuuvapauden myöntämisestä liittohallitukselle ja muille tilivelvollisille vuodelta 2009.

Päätös Myönnettiin vastuuvapaus liittohallitukselle ja muille tilivelvollisille vuodelta 2009.

Puheenjohtajaksi vaihtui Timo Lahtinen.

10 TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2011

Esittely Liittohallituksen esitys vuoden 2011 toimintasuunnitelmaksi on esityslistan liitteenä.

Esitys Liittohallitus ehdottaa, että liittokokous hyväksyy toimintasuunnitelman vuodelle 2011.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

Todettiin äänivaltaisten kokousedustajien määrän nousseen 132 edustajaan.

11 VUODEN 2011 JÄSENMAKSUN MÄÄRÄÄMINEN

Esitys Liittohallitus ehdottaa, että Tukiliiton jäsenmaksun yksikköperusteeksi vuodelle 2011 vahvistetaan yhdistyksiltä 12,50 euroa / tukiyhdistyksen tai tukipiirin henkilöjäsen, tukipiireiltä 5 euroa / tukipiirin jäsenyhdistys, jolloin jäsenmaksun suuruus saadaan kertomalla jäsenyhdistyksen henkilöjäsenmäärä ja vastaavasti tukipiirin jäsenyhdistysten määrä 1.1.2011 yksikköperusteella.

Liittohallitus ehdottaa, että kannatusjäsenen jäsenmaksuksi vahvistetaan 100 euroa.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

12 TALOUSARVIO VUODELLE 2011

Esittely Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n vuoden 2011 talousarvio on laadittu edellisten vuosien tapaan ns. raamitalousarviona.

Esitys Liittohallitus ehdottaa, että liittokokous hyväksyy vuoden 2011 raamitalousarvion ja antaa liittohallitukselle valtuudet laatia yksilöidyn talousarvion vuodelle 2011 raamitalousarvion puitteissa.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

13

EROVUOROISTEN LIITTOHALLITUKSEN JÄSENTEN JA HENKILÖKOHTAISTEN VARAJÄSENTEN VALITSEMINEN

Esittely Sama henkilö voi toimia samassa tehtävässä liittohallituksen jäsenenä tai varajäsenenä yhtäjaksoisesti kolme kaksivuotiskautta.

Liittohallituksen jäsenistä ovat erovuorossa:

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Tukipiiri
Haapakoski Raimo	Tolvanen Taimi	Lappi
Haverinen Olli-Pekka	Kekkilä Kaija	Keski-Suomi
Lappalainen-Ruppa Sirkku	Korhonen Kaarina	Pohjois-Savo
Mahonen Sirpa	Silvennoinen Ritva	Pohjois-Karjala
Monto Kari	Hukka Marja	Kymi
Mäenpää Erkki	Lammi Sirpa	Pohojalaaset -99
Taipale Teuvo	Pöylä Seppo	Me Itse ry
Tuominen Maritta	Käpynen Johanna	Satakunta

Sääntöjen mukaan samaan tehtävään ei voida valita uudelleen Raimo Haapakoskea eikä Teuvo Taipalettä.

Esitys Liittokokous valitsee nyt erovuorossa olevien liittohallituksen jäsenten tilalle liittohallituksen jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi.

Päätös Liittohallitukseen valittiin seuraavat henkilöt kaudelle 2011-2012:

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Tukipiiri
Ahola Hilpi	Haapakoski Raimo	Lappi
Haverinen Olli-Pekka	Kekkilä Kaija	Keski-Suomi
Lappalainen-Ruppa Sirkku	Korhonen Kaarina	Pohjois-Savo
Mahonen Sirpa	Silvennoinen Ritva	Pohjois-Karjala
Monto Kari	Tuononen Seppo	Kymi
Mäenpää Erkki	Miettinen Sinikka	Pohojalaaset -99
Kivimäki Tommi	Topi Ulla	Me Itse ry
Tuominen Maritta	Käpynen Johanna	Satakunta

14

TILINTARKASTAJIEN JA VARATILINTARKASTAJIEN VALITSEMINEN TUKILIITOLLE VUODELLE 2011

Esittely Tukiliiton tilintarkastajina vuonna 2010 ovat toimineet Idman Vilén Grant Thornton Oy ja Tapio Lehtinen (HTM) ja hänen henkilökohtaisena varatilintarkastajanaan Ilse Alander (KHT).

Esitys Liittohallitus ehdottaa, että liittokokous valitsee kaksi (2) tilintarkastajaa ja heille kaksi (2) henkilökohtaista varatilintarkastajaa vuodeksi 2011 ottaen huomioon sääntöjen edellyttämän pätevyyden.

Päätös Tilintarkastajiksi vuodeksi 2011 valittiin Idman Vilén Grant Thornton Oy ja Tapio Lehtinen ja hänen henkilökohtaiseksi varatilintarkastajakseen Ilse Alander.

Todettiin äänioikeutettujen kokousedustajien määrän kasvaneen 134 edustajaan.

15

MERTIÖRANNAN KURSSIKESKUKSEN MYYNTI

Esittely Vuonna 1971 järjestettiin ensimmäinen Jelppis-keräys, jonka tuotto käytettiin Jämijärven kunnan tarjoaman Kauppilan koulun ja koulun naapurin perikunnan tarjoaman maalaistalon ja sen pihapiirin hankintaan. Ylimääräinen liittokokous päätti kiinteistöjen ostosta 1972. Uusi päärakennus valmistui 1988.

Mertiörannan käyttöaste oli ajalla 1.11.2008-31.10.2009 47,3 %. Jos liiton oma (KELA- ja ensitietokurssit ym) ja Palvelusäätiön toiminta siirretään pois, käyttöasteeksi jää ainoastaan 27 %. Palvelusäätiö on ilmaissut tarpeensa siirtää loma- ja leiritoimintansa muualle, samoin liiton kurssitoiminnasta vastaavat henkilöt. Kurssien pitäminen eri paikoissa lisää mahdollisuuksia osallistua niihin koko Suomessa.

Mertiörannan käyttöasteen jakautuminen eri käyttäjien kesken:

Omat kurssit	10,2
Rahastojen leirit ja muu oma käyttö	3,0
Yhteensä	13,2
KVPS	7,1
Omat yhdistykset	12,7
Muut	14,4
Koko käyttöaste	47,3

Mertiöranta on tuottanut liitolle alijäämää ilman korjausinvestointeja vuosina 2003 – 2009 120.000 €. Suoritetut korjausinvestoinnit mukaan lukien alijäämä on lähes 150.000 €. Mertiörannan korjausvelka on tällä hetkellä yli 300.000 €, ja välittömiä korjaustarpeita viiden vuoden sisällä on arviolta yli tämänkin. Mertiörannan käyttötalousmenot on tiukalla ohjauksella mahdollista saada pysymään suhteessa tuottoihin, mutta korjausinvestoinnit olisi joka tapauksessa rahoitettava muulla tavoin.

Vieraan pääoman kuluja ei Mertiörannan toiminnan tuotoilla ole mahdollista kattaa, eikä korjausinvestointeihin voi myöskään käyttää RAYn avustusta. Liiton oman varainhankinnan tuotto ja jäsenmaksut tarvitaan kipeästi varsinaisen toiminnan kuluihin, etenkin koska RAYn avustusten odotetaan tulevana vuosina pienenevän.

RAY on rahoittanut Mertiörannan kurssikeskuksen peruskorjausmenoja vuosina 1991-1995 yhteensä 71.000 €. Tämä summa on palautettava RAY:lle kauppasummasta.

Esitys Liittokokous antaa liittohallitukselle valtuudet Jämijärvellä sijaitsevan Mertiörannan kurssikeskuksen myyntiin. Kurssikeskus sijaitsee Jämijärven kunnan, Kauppilan kylässä olevilla Lisämaa (4:47), Aho (4:63) ja Leiripaikka (8:0) –nimisillä tiloilla. Liittohallituksella on oikeus

määritellä kauppahinta ja muut kaupan ehdot sekä päättää myyntiajankohta.

Päätös Liittokokous hyväksyi koeäänestyksen jälkeen liittohallituksen esityksen Mertiörannan kurssikeskuksen myynnistä.

16

ESITYS KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITON UUDEKSI TOIMINTASTRATEGIAKSI VUOSILLE 2011 – 2016

Esitys Liittokokous hyväksyy liittohallituksen strategiaesityksen.

Päätös Liittokokous hyväksyi strategiaesityksen siten muutettuna, että kolmion sisälle lisätään perusoikeuksien edistämisen jälkeen: ja perheiden tukeminen.

Päätettiin käsitellä seuraavaksi kohta 19.

17

ESITYS KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITON NIMEN SÄILYTTÄMISESTÄ ENNALLAAN

Esittely Vuoden 2008 liittokokouksessa liittohallitus sitoutui tarkastelemaan Kehitysvammaisten Tukiliiton nimenmuutosta strategian uudistamisen yhteydessä ja tuomaan liittokokoukselle viimeistään vuonna 2010 päätösesityksen nimenmuutoksesta. Ehdotuksia uudesta nimestä ja perusteluja vanhan nimen säilyttämiseksi pyydettiin jäsenistöltä jäsenkirjeissä, Tukiviestissä ja liiton verkkosivuilla. Myös Markkinointiviestinnän toimistojen liitolta pyydettiin ideointiapua talkoohengessä.

Ideointi ei tuottanut toimivia nimiehdotuksia ja nykyisen nimen säilyttämistä puoltavat useat seikat (liitto mm. tunnetaan nykyisellä nimellään yhteiskunnassa ja mediassa näkyvänä toimijana).

Esitys Liittohallitus esittää liittokokoukselle nykyisen nimen säilyttämistä.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

18

HALLITUKSEN KOKOuspalkkioesitys Liittokokoukselle

Esittely Tällä hetkellä liittohallituksen jäsenet eivät saa kokouspalkkioita. Kokouspäivinä tarjotaan yleisesti ruoka ja ylläpito, jos joudutaan yöpymään. Puheenjohtaja saa puheenjohtajan palkkiona 336,38 euroa / kuukausi. Ansionmenetykskorvaukset suoritetaan palkkalaskelmaa vastaan.

Esitys Esitetään liittokokoukselle, että maksetaan liittohallituksen jäsenille entisen käytännön lisäksi kokouspalkkiona 50 euroa / kokous, puheenjohtaja 100 euroa / kokous ja varapuheenjohtajalle 100 euroa / kokous milloin hän toimii kokouksen puheenjohtajana. Palkkiot suoritetaan vuosittain. Puhelin- ja sähköpostikokouksista ei makseta palkkiota. Raamitalousarviossa hallituksen toimintabudjetti on entisellä tasollaan, ja kokouspalkkiot pyritään sisällyttämään tähän budjettiin. Jatkossa liittokokous päättää palkkioista vuosittain.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

Puheenjohtajaksi vaihtui Päivi Aalto-Rauhala.

Siirryttiin käsittelemään kohta 20.

19

PALVELUSÄÄTIÖN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2009.

Esitys Merkitään tiedoksi Palvelusäätiön toimintakertomus.

Päätös Hyväksyttiin esitys.

Pidettiin kahvitauko kello 15.10-15.40, jonka jälkeen palattiin käsittelemään kohdat 17 ja 18.

20

HAMINAN SEUDUN KEHITYSVAMMAISTEN TUKI RY:N LIITTOKOKOUSALOITE

Haminan Seudun Kehitysvammaisten Tuki ry. on huolissaan rikosten tekijöiden tuomiosta kehitysvammaisiin kohdistuvissa rikoksissa.

Virolahdella 2008 joutui rikoksen uhriksi; raiskatuksi, kehitysvammainen nainen. Rikoksen tekijä otti kävelemässä olevan naisen autoonsa, vei kotiinsa ja raiskasi. Rikoksen tekijä sai ehdollisen vankeustuomion; 1 vuosi ja kaksi kuukautta sekä joutui maksamaan uhrille korvauksia 6000 euroa. Kouvolan hovioikeus kuitenkin lievensi uhrille maksettavaa korvausta 4000 euroon. Syyttäjän mukaan kyse oli vapaudenriistosta ja raiskauksesta. Kotkan käräjäoikeus puolestaan katsoi, että raiskaus oli kokonaisuudessaan tehty lieventävien asianhaarojen vallitessa. Sen mukaan kyse oli sukupuoliyhteyteen pakottamisesta.

Haminan Seudun Kehitysvammaisten Tuki ry. esittää Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:n liittokokoukselle, että Liittokokous velvoittaisi Tukiliiton hallitusta pikaisiin toimenpiteisiin, jotta tuomiot ja korvaukset kehitysvammaisten joutuessa rikoksen uhriksi olisivat kohtuullisia ja huomioiden uhrin heikkotasaisuuden. Rikosten tekijöiden tuomiot tulisi saattaa oikealle tasolle.

Haminan Seudun Kehitysvammaisten Tuki ry. näkee asian eteenpäin viemisen erittäin tärkeänä ja kiireellisenä.

Haminassa 31.03.2010

Haminan Seudun Kehitysvammaisten Tuki ry:n puolesta

Merja Oinonen
puheenjohtaja

Leena Kaipiainen
sihteeri

Esitys Erityisen haavoittuvien ryhmien, joihin kehitysvammaisetkin kuuluvat, aseman huomioiminen rikoksen uhrina on tärkeä ja ajankohtainen asia.

Asiaa on kiinnitetty huomiota myös valtiovallan tasolla. Oikeusministeriö valmistelee uudistusta, jolla sukupuoliyhteys puolustuskyvyttömän kanssa säädettäisiin aina raiskaukseksi, josta tuomio on vankeus. Nykyisin sukupuoliyhteys puolustuskyvyttöntä tilaa hyväksikäyttäen on

ollut raiskaus vain, jos uhri on itse aiheuttanut puolustuskyvyttömyyden, (esimerkiksi humala). Nykyisen lain perusteella sukupuoliyhteys vammaisuuden tai sairauden takia puolustuskyvyttömän kanssa on johtanut tuomioon seksuaalisesta hyväksikäytöstä, josta voi selvitä sakoilla. Ehdotuksen hallituksen esitykseksi on määrä valmistua toukokuun loppuun mennessä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos valmistelee poikkihallinnollista naisiin kohdistuvan väkivallan vastaista ohjelmaa. Ohjelman pääpaino on haavoittuvien ryhmien suojelemisessa (kuten maahanmuuttajanaiset, ihmiskaupan uhrit, ikääntyvät, vammaiset, seksuaaliset vähemmistöt), seksuaalisen väkivallan ehkäisyssä, väkivallan kierteen katkaisussa sekä erotilanteeseen liittyvässä problematiikassa. Kehitysvammaisten Tukiliitto ry on ollut mukana kokoamassa konkreettisia toimenpide-ehdotuksia ja hyviä käytäntöjä päivittäisessä työssään väkivallan uhreja kohtaavien työntekijöiden avuksi tunnistaa väkivaltaa sekä auttaa uhria. Ohjelma valmistellaan ministeriöiden (SM, OM, STM, UM) yhteistyössä ja on tarkoitus viedä sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän hyväksyttäväksi keväällä 2010.

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry on mukana Raiskauskriisikeskus Tukinaisen hallinnoimassa ja Raha-automaattiyhdistyksen rahoittamassa Senja-koulutushankkeessa (sensitiivisyyskoulutus juridiikan ammattilaisille). Hankkeen aikana koulutetaan tuomioistuinten tuomareita, oikeusavustajia, syyttäjiä, poliiseja ja poliisikouluissa opiskelevia kohtaamaan lähisuhdeväkivaltaa, seksuaalista väkivaltaa ja seksuaalista hyväksikäyttöä kokeneita uhreja asiallisella ja arvostavalla tavalla.

Koulutuksia suunnitellessa ja toteuttaessa on kiinnitetty erityisesti huomiota ns. haavoittuvien uhrien kohtaamiseen. Koulutuksessa Kehitysvammaisten Tukiliiton erityinen alue on osuus, jossa käsitellään vammaisen naisen kohtaamista seksuaalisen ja lähisuhdeväkivallan uhрина, erityiskysymyksenä kehitysvammat.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

21

ME ITSE RY:N LIITTOKOKOUSALOITE

Me Itse ry esittää, että Kehitysvammaisten Tukiliitto kiinnittäisi toiminnassaan huomiota kehitysvammaisten ihmisten seksuaalikasvatukseen .

Kehitysvammaisten ihmisten seksuaalikasvatus on Me Itse ry:n johtoryhmän mielestä jäänyt liian vähälle huomiolle. Huomiotta on jäänyt erityisesti se sukupolvi, jotka eivät ole olleet mukana perusopetuksessa, tai ne joiden perusopetuksen opetussuunnitelmaan seksuaali- ja turvakasvatus ei ole sisältynyt. Tälle ryhmälle kehitysvammaisia aikuisia tulisi järjestää enemmän koulutusta ja ohjausta aiheesta.

Me Itse ry esittää, että Kehitysvammaisten Tukiliitto toisi entistä enemmän seksuaali- ja turvakasvatuksen merkityksen ja kehittämisen tarpeet esille toimintaa ja toimintoja suunnitellessaan.

Esitys Kehitysvammaisten Tukiliitto ry on mukana Kehitysvammaliiton ylläpitämässä Vernerinet verkkopalvelussa. Sivustolla on osiot, jossa käsitellään seksuaalisuutta ja ihmissuhteita. Tietoa on selkokielellä ja yleiskielellä. Osiot voi kuunnella myös äänitteinä.

Vernerin seksuaalisuus-osiota uudistetaan parhaillaan.
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry on mukana tekemässä uusia sivuja.

Koulutusyksikkö IKIn perhe- ja kuntoutuskursseilla käsitellään seksuaalisuus- ja turvakasvatusasioita. Kehitysvammaisten Tukiliitolla ei ole omaa rahoitusta seksuaalisuus- ja turvakasvatuksen järjestämiseen.

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry katsoo, että seksuaalisuus- ja turvakasvatus on osa kehitysvammalaiselle kehitysvammalain perusteella kuuluvaa tarpeellista ohjausta. Kehitysvammaisten ihmisellä on oikeus saada tietoa seksuaalisuudesta ja turvakasvatusta omassa elinpiirissään, esimerkiksi kouluissa, toimintakeskuksissa ja asuntoloissa. Tietoa pitää saada ikään katsomatta ja ymmärrettävällä tavalla.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

22

ETELÄ-HÄMEEN TUKIPIIRI RY:N LIITTOKOKOUSALOITE

Esitämme asukasneuvoston perustamista palveluasuntoihin.

Asukasneuvoston tehtävät olisivat seuraavat:

- tehdä Palveluasuntolan yhteinen toimintasääntö
- käsitellä asukkailta tai heidän omaisiltaan tulleet asumiseen liittyvät valitukset, anomukset ja esitykset
- edistää asumiseen liittyvien erimielisyyksien ratkaisemista ja tarvittaessa toimia sovittelijana

Asukasneuvoston toimikausi on kalenterivuosi. Asukasneuvoston kutsuu koolle Palveluasuntolan johtaja tai hänen ollessaan estyneenä hänen sijaisensa. Asukasneuvosto kokoontuu vähintään 4 kertaa vuodessa tai mikäli vähintään kaksi (2) asukasneuvoston jäsentä vaatii niin tarvittaessakin.

Asukasneuvoston sihteerinä toimii Palveluasuntolan johtaja. Asukasneuvoston kokouksista laaditaan muistio. Asukasneuvosto koostuu seuraavista henkilöistä: Palveluasuntolan johtaja, 1 asuntolan asukas, 2 asuntolan hoitajaa, 3 omaista ja 1 kunnan edustaja.

Asukasneuvoston perustaminen edesauttaa Palveluasuntoloiden yhteisten asioiden sopimista sekä ottaa huomioon asukkaiden ja omaisten tarpeet.

Aloitetta käsitelty Etelä-Hämeen tukipiirin kevätkokouksessa Heinolassa 20.3.2010.

Arvo Järvinen
puheenjohtaja

Juha Silvesalo
varapuheenjohtaja

Esitys

Etelä-Hämeen tukipiiri esittää aloitteessaan asukasneuvostojen perustamista, jotta palveluasuntoloissa asuvat kehitysvammaiset henkilöt ja heidän omaisensa tarpeet otettaisiin huomioon entistä paremmin. Etelä-Hämeen tukipiirin aloitteessa esitetään myös yksi mahdollinen malli asukasneuvoston kokoamiseksi.

Kehitysvammaisten Tukiliitto on ollut aktiivisesti mukana valtakunnallisessa kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunnan työssä. Neuvottelukunta on julkaissut 8.3.2010 laatusuositukset kehitysvammaisten henkilöiden asumisen järjestämisestä. Suosituksen perustana on perustuslain mukainen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Lähtökohtana suosituksessa on asiakaslähtöisyys sekä asumisen monimuotoisuus.

Laadukkaaseen asumiseen kuuluu myös asukkaiden ja heidän läheistensä kuulemis- ja vaikuttamisjärjestelmä. Tällaisia järjestelmiä on käytössä esimerkiksi Kehitysvammaisten Palvelusäätiön omistamassa Tukena Oy:n asumispalveluissa. Palvelukotien paikkakunnille on perustettu yhteistyöryhmiä, joihin kuuluu kehitysvammaisen palvelunkäyttäjä, omaisten edustaja, kunnan edustaja, palvelukodin johtaja, työntekijöiden edustaja ja yleensä myös Kehitysvammaisten Tukipiirin edustaja. Kvps:n palvelukodeissa toimii myös asukasyhdistys. Käytännössä on ilmennyt, että suurin haaste kehitysvammaisten asukkaiden näkemysten ja tarpeiden kuulemisessa liittyy kommunikaatioon. Kommunikaation tueksi on kuitenkin käytettävissä monia erilaisia menetelmiä. Oman mielipiteen ilmaisemiselle on annettava kaikki mahdollinen tarvittava tuki, jotta kehitysvammaisen henkilö voisi toimia itseään koskevien asioiden päämiehenä.

Läheispalaute on tärkeä tiedon lähde asumispalveluissa etenkin silloin, kun kehitysvammaisen henkilön tarpeiden selvittäminen on kaikesta kommunikoinnin tuesta huolimatta vaikeaa. Etelä-Hämeen tukipiirin aloitteessa esitetty asukasneuvosto antaisi etenkin kehitysvammaisten asujien omaisille mahdollisuuden vaikuttaa yhdessä palvelukodin käytäntöihin ja palveluihin. Asukasneuvosto toimisi yhteisöllisyyden tukena, yhteisiin hyviin käytäntöihin asumispalveluissa kannustaen.

Vaikutustyö käynnistyy tehokkaasti, jos käytössä on valmis ja koeteltu toimintamalli. Tukiliiton Asuntoja asunnottomille!-hankkeessa on kehitetty tällaista konkreettista toimintamallia asumisasihin vaikuttamiseksi. Kokeiluvaiheessa oleva toimintamalli on nimetty "Kotirukkaseksi". Hanke hakee parhaillaan mukaan yhdistyksiä tai yhdistysten yksittäisiä jäseniä yhteistyömallin kokeiluun Kainuun, Satakunnan ja Uudenmaan seudulla. Kehittämistyön jälkeen "Kotirukkanen" on valmis työkalu levitettäväksi kaikkien halukkaiden käyttöön kehitysvammaisten henkilöiden asumisasihin vaikuttamiseksi.

Tukiliitto on yhdessä muiden vammaisjärjestöjen kanssa parhaillaan kehittämässä eräänlaista reilun palvelun merkkiä vammaisten henkilöiden asumispalveluihin. Tärkeällä sijalla kehitystyössä ovat asukkaiden ja heidän läheistensä vaikuttamismahdollisuudet. Asukasneuvoston kaltaisen vaikuttamisrakenteen olemassa olo voisi olla yksi tulevista "reilun palvelun" myöntämiskriteereistä.

Tukiliitto kannustaa jäsenyhdistyksiään ottamaan selvää oman paikkakuntansa vaikuttamismahdollisuuksista. Mikäli asumispalveluissa

omalla paikkakunnalla ei ole kehitysvammaisten henkilöiden ja heidän läheistensä osallistamista mahdollistavia vaikuttamisrakenteita, antaa Etelä-Hämeen tukipiirin esittämä asukasneuvosto yhden varteen otettavan mallin käytettäväksi asumispalveluissa.

Tukiliitto toimittaa asukasneuvostoaloitteen tiedoksi myös syksyllä 2010 aloitettavaan Tukena Oy:n palveluiden 3-vuotiseen kehittämistyöhön.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

23

HYVINKÄÄN KEHITYSVAMMAISTEN TUKI Y:N LIITTOKOKOUSALOITENRO 1

Teknologia tukee asumista, mutta mihin kaartiin kuuluvat asuntoloiden ohjaajat. Teknologia ei tule viemään asukasta ulos, mutta ei sitä vie ohjaajakaan, koska ryhmäkotien mitoitukset on tehty leikaten ja säästään. Tähän ryhmäkotien mitoitukseen on tukiliiton otettava kantaa, koirakin viedään pihalle ainakin kerran päivässä. Kehitysvammaista asuntolassa asuvaa henkilöä ei.

Vapaa-aikaa, harrastuksia eri kerhoja näitä kauniita ajatuksia toki on, mutta miten ryhmäkodista henkilö lähtee vaikkapa jääkiekko-ottelua seuraamaan, yhdessä oman harrastuspiirin kanssa, kun talossa on henkilökuntaa tasan yksi, ja kehitysvammaisen henkilön pitäisi olla sängyssä määrättyinä kellon aikana. Mihin aikaan itse menet nukkumaan, kuka sen määrää.

Suomen perustuslain mukaan valtiolta turvaa yhdenmukaisuuden ihmisarvon loukkaamattomuuden ja yksilön vapauden ja oikeudet sekä edistää oikeudenmukaisuutta yhteiskunnassa. Nämä oikeuden kuuluvat kaikille, tästä huolimatta eri vähemmistöryhmät ja valtaväestöstä

erottuvat ihmiset, kuten kehitysvammaiset ihmiset joutuvat usein joustamaan ääri rajoille jokapäiväisestä normaalipäivän rutiineistaan.

Toivomme tukiliiton hallituksen ottavan tähän asiaan kantaa, tekemällä esityksen eduskunnalle, ja panostamalla tähän ongelmaan erityisellä tarmokkuudella, miten mitoitetaan ryhmäkotien ohjaajat.

Hyvinkään Kehitysvammaisten Tuki ry
puolesta puheenjohtaja
Pirkitta Hyvönen

Hyvinkäällä 17.03.2009 Hyvinkään Kehitysvammaisten Tuki Ry

Esitys

Hyvinkään tukiyhdistys ottaa aloitteessaan esille tärkeän ja ajankohtaisen asian, joka vaatii vahvaa yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus edellyttää kaikkien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien täysimääräistä ja yhdenvertaista toteutumista sekä synnynnäisen ihmisarvon kunnioittamista. Palveluiden tehtävänä on tukea elämistä ja osallisuutta sekä estää eristämistä ja erottelua yhteisössä.

Suomen hallitus teki tammikuussa periaatepäätöksen kehitysvammaisten asumisen ja siihen liittyvien palvelujen järjestämistä koskevasta ohjelmasta. Sen tavoitteena on mahdollistaa kehitysvammaisille henkilöille yksilöllinen asuminen, joka vahvistaa osallisuutta ja yhdenvertaisuutta yhteisössä sekä yhteiskunnassa. Ohjelman tavoitteena on tuottaa laitoshoidosta muuttaville kehitysvammaisille noin 1.500 asuntoa ja lapsuudenkodista muuttaville aikuisille kehitysvammaisille noin 2.100 asuntoa vuosina 2010-2015. Näihin tuleviin ja jo olemassa oleviin koteihin tulee järjestää nykyaikaiset inhimillisen elämän turvaavat palvelut. Ohjelman toteuttamiseksi laaditaan sekä valtakunnallisia että alueellisia suunnitelmia sekä kehitetään palveluita ja seurantajärjestelmiä. Tukiliitto vaikuttaa suunnitelmien laatimiseen ja vaikutusten seurantaan.

Tukiliitto on mukana Kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunnassa, johon kuuluu merkittäviä asumisen piirissä toimivia viranomaisia, järjestöjä ja palveluntuottajia. Neuvottelukunta on valmistellut laatusuosituksen kehitysvammaisten henkilöiden asuntojen rakentamiseen vuosiksi 2010- 2017. Laatusuosituksissa määritellään myös yleiset laatuvaatokset, joissa asuntojen rakentamisen lähtökohtana on kehitysvammaisten henkilöiden yksilölliset asumisen tarpeet. Neuvottelukunta pitää tärkeänä, että asukkaiden avun ja tuen tarpeet kartoitetaan luotettavalla ja vertailukelpoisella tavalla, mikä auttaa avun ja tuen määrää arvioinnissa ja henkilökuntaresurssien mitoittamisessa.

Vielä tämän vuoden aikana on tarkoitus antaa asumispalveluiden laatusuositukset ja käyttää niitä vahvasti hyväksi edunvalvontatyössä.

Asumisen neuvottelukunta ottaa laatusuosituksissa kantaa myös henkilökuntamitoitukseen. Lähtökohtana tulee ehdottomasti olla asukkaiden avun ja tuen tarpeet. Vaikka vanhustenhuollossa on lakisääteisesti määritelty hoitajien määrä suhteessa hoidettaviin,

kokemukset hoidon laadusta eivät ole kaikilta osin kovin kannustavia. Missään tapauksessa kehitysvammaisten asumispalveluiden henkilökuntamitoitusta ei voi määritellä ainoastaan asukkaiden lukumäärän perusteella. Enemmän tulee kiinnittää huomiota siihen, että jokainen saa yksilölliseen tarpeeseensa nähden tarvittavan avun ja tuen asumismuodosta riippumatta.

Tukiliiton Asuntoja asunnottomille -projekti (2008-2011) nostaa kolmella pilottialueellaan myös esiin asumisen sisältöihin liittyviä epäkohtia.

Kilpailuttaminen on alkanut entistä enemmän vaikuttaa asukkaiden elämänlaatuun. Tukiliitossa on laadittu vaikuttamismateriaalia kehitysvammaisten ihmisten palveluiden hankkimisesta. Yhdistykset voivat hyödyntää materiaalia omassa edunvalvontatyössään. Kunta vastaa palvelun laadusta palvelun tuottamistavasta riippumatta.

Sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellaan itsemääräämisoikeuden rajoittamiseen liittyvää lakiuudistusta. Tarkoituksena on puuttua ihmisten huonoon kohteluun erilaisten asumispalveluiden ja terveydenhuollon piirissä. Tukiliitto on vahvasti mukana lainsäädännön uudistustyössä. Lakiuudistus antaa hyvän mahdollisuuden puuttua erilaisiin huonoihin laitospäätöksiin, joihin aloitteessa viitataan.

Kuten aloitteessa todetaan, vammaisilla henkilöillä tulee Suomen perustuslain mukaan olla oikeus elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisina yhteiskunnan jäsenenä. Tämä merkitsee vammaisten ihmisten oikeutta liikkua, asua, harrastaa ja osallistua muiden tavoin. Asumispalveluiden järjestämisen lähtökohtana tulee aina olla asukkaiden avun ja tuen tarve. Kaikille vammaisille henkilöille tulee turvata mahdollisuus osallistua kodin ulkopuoliseenkin elämään.

Oikeuskäytännössä on rajattu palveluasumiseen liittyvät palvelut koskemaan lähinnä vain kodin sisällä tapahtuvia toimia, vaikka vammaispalvelulain tarkoitus onkin toinen.

Näin on perinteisesti ollut myös kehitysvammalain perusteellakin järjestetyissä asumispalveluissa. Niiden sisältöä laki ei juuri määrittele. Tilannetta haluttiin korjata viime vuonna voimaan tulleella vammaispalvelulain muutoksella, joka paransi kehitysvammaisten henkilöiden mahdollisuuksia saada henkilökohtaista apua.

Henkilökohtainen apu tarkoittaa vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella sellaisissa asioissa, joita henkilö ei itse vammansa vuoksi pysty tekemään. Apua voi saada päivittäisiin toimiin, työhön, opiskeluun, harrastuksiin, sosiaalisten suhteiden ylläpitoon ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Henkilökohtaisen avun tarkoituksena on edistää itsemääräämisoikeuden toteutumista käytännössä.

Palveluasunnoissa asuvat henkilöt voivat hakea henkilökohtaista apua sellaisiin toimiin, joihin he eivät saa apua asuntolan henkilökunnalta. Henkilökohtaista apua tulee entistä enemmän hyödyntää asumispalveluiden täydentäjänä. Samalla tulee kiinnittää erityistä huomiota henkilökuntaresursseihin sellaisissa tilanteissa, joissa asukkailla ei ole mahdollisuutta saada henkilökohtaista apua. Vastaavia palveluita tulee kehittää myös näille henkilöille. Tätä on edellyttänyt Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen mietinnössään. Tukiliitto painottaa uuden vammaislain valmistelussa palveluiden monipuolista kehittämistä.

24

HYVINKÄÄN KEHITYSVAMMAISTEN TUKI RY:N LIITTOKOKOUSALOITE NRO 2

Nyt uutisissa on ollut esillä tv-lupien siirtyminen asuntokohtaiseksi Yle-maksuksi. Yleisradion rahoitusta pohtiva työryhmä suunnittelee nykyisen tv-maksujärjestelmän muuttamista verotuksen yhteydessä kerättäväksi Yle-maksuksi. Kaikilta kotitalouksilta perittäisiin sama summa.

Vetoamme Tukiliittoon, joka tekisi tässä vaiheessa, ennen kuin muutos tulee voimaan, kaikkensa ettei näiltä pienituloisilta kansaneläkkeenvarassa eläviltä kehitysvammaisilta henkilöiltä tammöistä lupaa tulla perimään. Suunniteltu lupahan on liki puolet yhden henkilön eläkkeestä, vielä pitäisi muutkin normaali toiminnot elää sillä eläkkeellään.

Hyvinkään Kehitysvammaisten Tuki ry puolesta
puheenjohtaja
Pirkitta Hyvönen

Esitys

Hallitus ei ole tuomassa eduskuntaan esitystä Yle-maksusta. Nykyisellä tv-lupamaksuallilla jatketaan ainakin vuodet 2010 ja 2011.

Eduskuntavaalit käydään keväällä 2011. Ylen hallinnosta ja rahoituksesta päättäminen siirtyy uudelle hallitukselle. Siksi asia ei ole juuri nyt ajankohtainen.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

**25
MÄNTSÄLÄN SEUDUN KEHITYSVAMMAISTEN TUKI RY:N
LIITTOKOKOUSALOITE**

Omaishoitajan vapaapäivien riittämätön korvaus

Olemme huolestuneena todenneet, että eräät kunnat maksavat omaishoitajan vapaa-ajan sijaisen korvauksen "palveluseteleillä", joiden arvo vaihtelee kunnasta toiseen. Se yhteinen piirre näillä seteleillä on, että niillä ei saa palkattua vuorokaudeksi ketään. Sijaiselta kunnat edellyttävät talkoohenkeä ja uskovat työn ilon kattavan sen, mitä rahasta jää puuttumaan.

Esitämme, että Tukiliitto ottaa tämän ongelman poistamisen ajettavakseen ja verkostoituu tässä asiassa valtakunnallisten vammais- ja omaisjärjestöjen kanssa korvauksen saattamiseksi kattamaan todelliset ja kohtuulliset sijaisesta aiheutuvat kustannukset.

Mäntsälässä 31.3.2010

Mäntsälän Seudun Kehitysvammaisten Tuki ry

Juhani Rautakoura
puheenjohtaja

Kari T Korhonen
varapuheenjohtaja

Esitys Omaishoidon tuesta annettu laki edellyttää, että kunta järjestää hoidettavan hoidon omaishoitajan vapaan ajaksi. Hoito voidaan järjestää eri tavoin omaishoitajan ja kunnan välillä tehdyn sopimuksen mukaisesti. Asiakasmaksulaissa määritellään hinta, paljonko asiakkaan on maksettava omaishoitajan vapaan aikaisesta hoidosta. Tämän suurempaa korvausta ei voida asiakkaalta periä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annettu laki tuli voimaan 1.8.2009. Laissa on säädetty sekä asiakkaan asemasta että palvelusetelin arvosta. Lain mukaan asiakkaan mielipide palvelusetelin saamisesta tulee ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon silloin, kun kunnassa käytetään palveluseteliä asiakkaan tarvitseman palvelun järjestämiseen. Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin kunnan tulee ohjata hänet kunnan muilla tavoin järjestämien palvelujen piiriin. Sosiaali- ja terveysministeriön palveluseteliä koskevassa kuntainfossa (Kuntainfo 6/2009, 15.10.2009) todetaan: "Kieltäytymisoikeus suojaa niin sanottujen haavoittuvien asiakasryhmien asemaa. Palvelusetelin käyttöön liittyvä valinnanvapaus edellyttää kykyä palvelun laatua koskevaan arviointiin ja tuottajavalintaan, palvelun sisällöstä päättämiseen, sekä kykyä erityisesti ongelmatilanteisiin liittyvään asiakastyytyväisyyden ilmaisemiseen. Asiakkaat voivat kieltäytymisoikeutensa kautta päästä kunnan muulla tavalla järjestämään palveluun. Kieltäytymällä palvelusetelin vastaanottamisesta asiakas voi välttyä joko siltä vaivannäöltä, joka valinnanvapauden käyttämiseen saattaa liittyä; taikka taloudelliselta lisäpanostukselta, jonka hänen vastattavakseen jäävä omavastuuosuus

merkitsisi vastaavasta julkisesta palvelusta perittävään asiakasmaksuun verrattuna.”

Kunnalla on myös velvollisuus selvittää asiakkaalle tämän asema palveluseteliä käytettäessä, setelin arvo, palvelun tuottajien hinnat, omavastuusuuden määräytymisen perusteet ja arvioitu suuruus sekä vastaavasta palvelusta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain mukaan määräytyvä asiakasmaksu.

Laissa kehoitetaan erikseen soveltamaan sosiaalihuollon asiakaslakia, jonka mukaan aina päätöstä tehtäessä on otettava huomioon asiakkaan toiveet, yksilölliset tarpeet ja etu.

Lain mukaan kunnan tulee määrätä palvelusetelin arvo siten, että se on asiakkaan kannalta kohtuullinen. Kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kustannukset, jotka aiheutuvat kunnalle vastaavan palvelun tuottamisesta kunnan omalla tuotantona tai hankkimisesta ostopalveluna sekä asiakkaan maksettavaksi jäävä arvioitu omavastuusuus. Palvelusetelin arvoon on mahdollista hakea korotusta, johon on annettava päätös muutoksenhakuohjauksin.

Vammaisfoorumi Ry on antanut laajan lausunnon ministeriölle lain valmisteluvaiheessa ja ollut eduskunnassa kuultavana aiheesta. Lausunnossa on otettu kantaa palvelusetelin arvoon ja asiakkaan valinnanmahdollisuuksiin. Valitettavasti niitä ei ole otettu kaikilta osin huomioon.

Näin uuden kompromissien tuloksena syntyneen lain nopea muuttaminen erityisesti nykyisessä taloudellisessa tilanteessa ei ole oletettavaa. Lakimuutoksen sijaan voisi olla mahdollista koota yhdessä esimerkiksi Vammaisfoorumi ry:n toimesta jäsenjärjestöjen kokemuksia palvelusetelistä ja vaikuttaa ministeriön kunnille antamaan lain soveltamista koskevaan ohjeistukseen.

Paikallisella tasolla yhdistykset voivat vaikuttaa alueidensa kuntien käytäntöihin. Tukiliiton verkkosivuille voidaan lisätä tietoa asiasta yhdistysten työn tueksi sivujen kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

26

POHJOIS-POHJANMAAN KEHITYSVAMMAISTEN TUKIPIIRI RY:N LIITTOKOKOUSALOITE

Pohjois-Pohjanmaan kehitysvammaisten tukipiiri esittää keskusteltavaksi aiheeksi kehitysvammaisia avustavat henkilökohtaiset avustajat ja heidän mahdollinen koulutuksensa tehtävään. Kehitysvammaisten omaiset ovat huolissaan siitä, ovatko kaikki alalle tulevat soveltuvia ja motivoituneita työhönsä. Työtä tehdään tällä hetkellä pienellä perehdytyksellä hyvinkin vaativien asiakkaiden kanssa. Tukipiiri esittää, että asia nostettaisiin esille myös tukiliiton toimesta. Tärkeää olisi saada

alalle soveltuvia ja motivoituneita työntekijöitä ja avustajia kehitysvammaisia avustamaan.

Avustavat toimijat ovat tervetullut apu. Täytyy kuitenkin huomioida, että alalle perehdytys, työnjako ja valvonta tulee olla kunnossa, koska työ on vaativaa ja hyvin usein itsenäisesti tehtävää työtä.

Oulussa 12.3.2010

Pohjois-Pohjanmaan kehitysvammaisten tukipiiri

Esitys

Pohjois-Pohjanmaan kehitysvammaisten tukipiiri ilmaisee aloitteessa huolensa siitä, ovatko kaikki kehitysvammaisia ihmisiä avustavat henkilökohtaiset avustajat soveltuvia ja motivoituneita työhönsä. Alalle tulevien perehdytyksen, työnjaon ja valvonnan tulee olla kunnossa. Tukipiiri esittää, että Kehitysvammaisten Tukiliitto nostaisi asian esille.

Vammaispalvelulaki uudistui vuonna 2009, jolloin kyseisen lain nojalla myönnettävän henkilökohtaisen avun saaminen mahdollistui suuremmalle joukolle vaikeavammaisia ihmisiä. Henkilökohtaisen avun hankkiminen on mahdollista kolmella eri tavalla: vaikeavammaisen henkilö toimii avustajan työnantajana, kunta myöntää vaikeavammaiselle henkilölle palvelusetelin henkilökohtaisen avun hankkimista varten tai kunta järjestää tai hankkii vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaista apua omana toimintanaan tai ostopalveluna. Kehitysvammaisen henkilön on mahdollista saada henkilökohtaista apua palveluasumisen lisäksi.

Henkilökohtaisen avustajan tehtäviä ei ole tyhjentävästi määritelty, koska avustajalle voi kuulua mikä tahansa sellainen lakien ja hyvien tapojen mukainen tehtävä, jonka avustettava itse tekisi, jos hänen vammansa ei olisi esteenä. Henkilökohtaisessa avussa lähtökohtana ovat avustettavan tarpeet ja hänen ehdoillaan tehtävät asiat. Myöskään koulutustaustavaatimuksia henkilökohtaisille avustajille ei ole.

Työhön perehdyttäminen, työnkuvasta sopiminen ja työnjohdollinen valvonta ovat työsuhteeseen kuuluvia perusasioita, joihin on kiinnitettävä erityistä huomiota avustettavien ollessa kehitysvammaisia ihmisiä. Henkilökohtaisten avustajien määrän lisääntyessä heistä alkaa vähitellen muodostua oma ammattikuntansa, mikä lisää motivoituneiden henkilöiden hakeutumista alalle.

Kehitysvammaisten Tukiliitto on ollut aktiivisesti mukana työryhmissä, joissa henkilökohtaiseen apuun liittyviä kysymyksiä on pohdittu ja ohjeistuksia laadittu. Assistentti.info on taho, jonka eettinen jaosto työstää henkilökohtaisen avustamisen valtakunnallisia eettisiä ohjeita. Lisäksi lakijaosto kuvaa parhaillaan työnantajuutta ja siihen liittyviä kysymyksiä kehitysvammaisten ihmisten näkökulmasta.

Henkilökohtainen apu palvelutuotteena –työryhmän työssä keskiössä ovat henkilökohtaisen avun tuottamisen laatuksiteerit sekä avustettavan henkilön kuuleminen palvelua tuotettaessa. Lisäksi Kehitysvammaisten Tukiliitto on mukana Kehitysvammaisten Palvelusäätiön henkilökohtaisen avustajatoiminnan ohjausryhmässä.

Kehitysvammaisten Tukiliitto on ollut mukana työstämässä kehitysvamma-alan ammattitutkintojen sisältöjä ja koulutuksia, joita alalla jo toimiville ja alalle pyrkiville järjestetään.

Kehitysvammaisten Tukiliitto pitää motivoituneita, luotettavia ja osaavia henkilökohtaisia avustajia hyvin tärkeänä osana kehitysvammaisten ihmisten itsenäisempää elämää. KVTL kiittää Pohjois-Pohjanmaan tukipiiriä tärkeän asian esille nostamisesta ja pitää avustajan tehtävään liittyviä eettisiä näkökulmia jatkossakin napakasti esillä kaikilla soveltuvilla foorumeilla yhteistyössä muiden vammaisjärjestöjen kanssa.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

27

SATAKUNNAN KEHITYSVAMMAISTEN TUKIPIIRI RY:N LIITTOKOKOUSALOITE

Satakunnan Kehitysvammaisten Tukipiiri ry esittää, että Kehitysvammaisten Tukiliitto lähtee kehittämään liiton vaikuttavuutta ja vahvuutta tiedeyhteistyön avulla. Tavoitteena tulisi olla erityisesti perhetutkimuksen tekeminen.

Vaikka kehitysvammaisten ja heidän perheidensä asioissa on menty eteenpäin, näyttää siltä, että he ovat edelleenkin jäämässä sivuun osallisuudesta yhteiskunnassa. Tästä kertoo mm. viime syksynä voimaan tullut vammaispalvelulain uudistus ja sen toteutuminen tai toteutumatta jääminen kehitysvammaisten kohdalla. Lisäksi uudessa VAMPOssa perhepalvelut eivät riittävästi pidä sisällään kehitysvammaisten perheiden kannalta tärkeitä toimenpiteitä.

Valtakunnallinen VAMPO tulee painottamaan enemmän aikuisten vammaisten näkökulmaa.

Tukiliitto on myös saamassa uuden strategian. Se haluaa uudistaa toimintaansa ja hakea uusia näkökulmia. Strategiakeskustelun yhteydessä vahvistui Satakunnan tukipiirin näkemys siitä, että Tukiliiton

tulisi perustaa näkemyksiään enemmän tieteellisen tiedon varaan. Näin liitto olisi myös kiinnostavampi ja vahvempi vaikuttaja. Liiton tasolla kuin myös tukipiirien ja yhdistystenkin tasolla on paljon erilaista asiantuntijuutta ja hiljaista tietoa kehitysvammaisten ja perheiden tilanteesta. Tämä tieto tulisi saada esille. Nykyisessä maailmassa ja muutostilanteissa tarvitaan syvällisempää näkemystä ja perusteltuja näkökantoja ongelmien ratkaisuihin. Tutkimus auttaisi Tukiliittoa kehittämään myös omaa sisäistä toimintaansa.

Satakunnan tukipiiri esittää, että Tukiliitto selvittää yhteistyömahdollisuuksia esim. Suomen perhetutkimuskeskuksen kanssa. Se on Jyväskylän yliopiston monialainen tutkimuskeskus, jonka tutkijakoulussa on edustettuna myös Tampereen yliopisto.

Kunnioitavasti
Porissa 23.3.2010

Markku Iso-Pärnä, puheenjohtaja

Hannele Tuominen, piirisihteeri

Esitys

Satakunnan Kehitysvammaisten tukipiiri ry nostaa aloitteessaan esille tutkimustiedon käytön liiton toiminnassa. Aloitteessa painotetaan erityisesti kehitysvammaisten lasten perheistä tehtävää tutkimusta ja tiedeyhteistyötä yliopistojen kanssa. Myös liiton uudessa strategiaehdotuksessa yhdeksi keskeiseksi päälinjaksi on nostettu asiantuntijuus.

Pohojalaaset 99 –tukipiiri teki liittokokoukselle saman suuntaisen aloitteen vuonna 2001. Vastauksessaan liittohallitus kertoi, että liiton lkäperheprojektissa on tuotettu perheitä koskevaa tutkimusta ja lupasi perhetutkimukseen haettavan laajempaa rahoitusta. RAY:lta ei kuitenkaan tällöin saatu kyseistä hankerahoitusta.

Vammaisten lasten perheistä tehtyä tutkimusta on niukasti. Lapsia koskeva vammaistutkimus keskittyy pääasiassa lasten kehityksen tukemiseen ja kuntoutuspalveluiden kehittämiseen. Perhetutkimus puolestaan tutkii yleisemmällä tasolla perheiden elinoloja ja perherakenteiden, työelämän tai palvelurakenteen muutosten vaikutuksia. Ne kysymykset, miten nämä yhteiskunnalliset muutokset vaikuttavat jo muutenkin kuormittuneisiin vammaisten lasten perheisiin, ovat olleet pitkälti tutkimatta. Tukiliitto on toistuvasti lausunnoissaan, esimerkiksi YK:n lastenoikeuksien sopimukseen liittyen, nostanut esille tämä puutteen.

Tukiliitto aloittaa kattavan kehitysvammaisten lasten ja heidän perheidensä tilanteiden kartoittamisen toukokuussa 2010. Tukiliitto osallistuu Inclusion European toteuttamaan ”Children’s Rights for All”-hankkeeseen. Hankkeessa selvitetään kehitysvammaisten lasten ja

heidän perheidensä tilannetta 27 EU-maassa, Suomi mukaan lukien. Kaksivuotisessa selvitystyössä kartoitetaan inklusion toteutumista kouluissa, perheen asemaa laitolasumisen purkautuessa,

terveydenhuoltoa ja kehitysvammaisten lasten aseman ja osallisuuden edistämistä. Lisäksi kartoitetaan kehitysvammaisten lasten ja nuorten hyväksikäyttöön liittyviä kysymyksiä.

Tukiliiton tutkimustoiminnan keskeinen tavoite on saada kehitysvammaisten henkilöiden ja heidän vanhempiansa mielipiteet ja kokemukset kuuluviin ja tärkeäksi osaksi tuen ja palveluiden kehittämistä. Myös tehtyjen tutkimusten, esimerkiksi väitöskirjojen, sisältämän tiedon soveltamista pitää tehostaa. Akateemisen perustutkimuksen lisäksi vaikuttamis- ja kehittämistoiminnan tueksi tarvitaan käytännönläheisempää tietoa vammaisten lasten ja heidän perheidensä elämästä.

Soveltavaa tutkimusta on jo tehty monissa liiton projekteissa, mm. Ekotuki-, Mieli myllertää, Enemmän otetta ja Vertaansa vailla – projekteissa. Myös haettavissa hankkeissa tiedon tuottaminen ja tutkimus ovat tärkeitä osa-alueita. Tänä vuonna Tukiliitto hakee RAY:lta kehitysvammaisten lasten perheisiin kohdistuvaa hanketta, jonka keskiössä on keinojen etsiminen nuorten perheiden vaikuttamistoimintaan. Toteutuessaan hanke toisi myös yleisemmällä tasolla paljon tietoa perheiden kokemuksista ja tarpeista. Kehitysvamma-alan järjestöjen tänä keväänä alkanut hankeyhteistyö tuo uusia mahdollisuuksia myös tiedon tuottamiseen ja tutkimukseen.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

28 SELVITYS VUODEN 2009 ALOITTEISTA

Esittely Liittokokouksessa annetaan selvitys toimenpiteistä, joihin vuonna 2009 liittokokoukselle tehdyt aloitteet ovat johtaneet.

Liitteenä taulukko aloitteista ja toimenpiteistä vv. 2005-2009.

Esitys Liittohallitus ehdottaa, että liittokokous merkitsee tiedoksi annetun selvityksen.

Päätös Esitys hyväksyttiin.

29 KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16.40.

Tukiliiton puheenjohtaja Jyrki Pinomaa kiitti kaikkia osallistujia ja toivotti tervetulleeksi Tampereella pidettävään 50-vuotisjuhlaseminaariin 20.5. ja liittokokoukseen 21.5.